

MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-23 ta' Jannar, 2007

Appell Kriminali Numru. 160/2006

Il-Pulizija

Versus

Carmel Dimech

Dan huwa appell minn dik il-parti tas-sentenza li sabet lill-appellant ħati, u mill-piena.

L-appellant kien mixli talli fis-26 t'Ottubru 1999 għall-ħabta tal-10:15 *p.m.*, fi Triq il-Mosta, Fhal Lija ħalla gaffa:

- 1) mingħajr ma kienet licenzjata mill-Kummissarju tal-Pulizija għal fuq it-triq;
- 2) mingħajr ma kienet registrata mal-Kummissarju tal-Pulizija;
- 3) mingħajr pjanċi tan-numru tar-registrazzjoni; u
- 4) mingħajr ma kienet koperta b'polza t'assikurazzjoni dwar ir-riskji tat-terzi persuni;

kif ukoll talli:

- 5) ingombra il-passaġġ liberu għal traffiku ieħor jew persuni fit-triq; u

6) fl-istess ħin, lok u ċirkostanzi, b'nuqqas ta' ħila jew bi traskuraġni fl-arti jew fil-professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta' tħaris tar-regolamenti, ikkaġuna ferita ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Alison Pace minn Birkirkara. B'sentenza tal-21 t'April 2006 il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali sabet illi l-appellant ma kienx ħati ta' l-ewwel ħames akkużi u għalhekk ħelsitu minnhom, sabitu ħati tas-sitt akkuża u, wara li rat l-artt. 225, 226(1)(b), 218, 27 u 28A tal-Kodiċi Kriminali, ikkunndannatu għal sitt xhur prigunerija sospiżi għal sentejn u għall-ħlas ta' multa ta' elf lira (Lm1000).

B'rikors ta' l-appell ipprezentat fit-3 ta' Mejju 2006 l-appellant talab li dina l-qorti tirriforma s-sentenza billi twettaqha fejn ħelsitu mill-ewwel ħames akkużi u tħassarha fejn sabitu ħati tas-sitt (6) akkuża u, minflok, teħilsu minnha wkoll, u, fin-nuqqas, tagħti piena aktar xierqa għall-każ. L-aggravji ta' l-appellant huma illi l-ewwel qorti (i) għamlet apprezzament ħażin tal-liġi, (ii) applikat ħażin il-liġi, (iii) ma ħarsitx dak li trid il-liġi ta' proċedura, u (iv) tat piena esaġġerata.

Inqisu l-ewwel l-aggravju proċedurali.

L-appellant qiegħed igħid illi ma jirriżultax mill-atti illi kien notifikat bit-taħrika kif emendata fis-6 ta' Frar 2001, u għalhekk ma jistax jinstab ħati ta' akkuża illi la kien notifikat biha u lanqas laqa' minjeddu n-notifika tagħha.

Il-verbal tas-seduta tas-6 ta' Frar 2001 igħid hekk:

Meta ssejñet il-kawża deher l-imputat u l-uffiċjal prosekutur li bil-malti u bil-ġurament qara u ipprezenta r-rapport. Sar l-eżami.

L-uffiċjal prosekutur jitlob li tiġi aġġunta l-akkuża.

Kawża ġiet differita għat-23 ta' Frar 2001.

Il-verbal ma jgħidx illi t-talba ntlaggħet, għalkemm fil-fatt hekk ġara għax fuq it-taħrika jidher li żdiedet is-sitt akkuża – “talli fl-istess ħin, lok u ċirkostanzi, b'nuqqas ta' ħila jew bi traskuraġni fl-arti jew fil-professjoni tiegħek, jew b'nuqqas ta' tħaris tar-regolamenti, ikkaġunajt ferita ta' natura gravi fuq il-persuna ta' Alison Pace minn Birkirkara hekk kif iċċertifikat Dr Angela Theuma M.D.” – u, fuq il-firma tar-reġistratur, hemm miktub “żieda awtorizzata llum 6/2/01”.

Il-verbal ma jgħidx ukoll illi l-appellant kien laqa' n-notifika tat-taħrika kif miżjuda, iżda kollox jidher li sar fil-preżenza

tiegħu. Barra minn hekk, dwar il-ferita fuq il-persuna ta' Alison Pace xehdu t-Tabiba Angela Theuma u t-Tabib Kirurgu Joseph Briffa, u l-avukat ta' l-appellant għamel kontro-eżami tat-Tabiba Theuma. Din ix-xhieda ma hijiex relevanti għall-ewwel ħames akkużi, u hija relevanti biss għas-sitt akkuża. Il-fatt illi sar kontro-eżami tax-xhud dwar dan il-meritu juri illi l-appellant kien jaf bis-sitt akkuża; għalhekk ma jistax issa jgħid illi ma kienx notifikat biha.

Dan l-aggravju għalhekk ma huwiex ġustifikat.

Ngħaddu issa biex inqisu l-aggravju fuq il-meritu.

Il-fatti relevanti għal dan l-appell seħħew hekk:

Fil-lejl tas-26 t'Ottubru 1999 il-vettura JBA 437, misjuqa minn Christopher Agius fit-triq li mill-Mosta tagħti għal Birkirkara, baqgħet diegħla ġol gaffa tal-konvenut li kienet wieqfa, parkegġjata, fit-triq. Il-vettura ta' Agius ħalliet *brake mark* ta' għaxar metri u tmenin centimetru (10.8m). Alison Pace, li kienet riekba bħala passiġġier fil-vettura ta' Agius, korriet u issa tbatli minn sfregju permanenti f'wiċċha. Il-post fejn saret il-ħabta kien mudlam, u l-lejl kien ukoll imċajpar. Kien hemm biss bozza waħda fejn kien qiegħed isir xi xogħol fuq il-bankina. Il-gaffa kienet bla dwal.

L-appellant qal illi kien telaq il-gaffa hemm għax kellha l-ħsara u ma setax isuqha. Qal ukoll illi kienet imdawra b'*barriers* u li kien ħalla dawl ipetpet mal-*barriers*. L-uffiċjal tal-pulizija li mar fuq il-post ta' l-incident xehed, iżda, illi ma kien hemm ebda *flashing lights* u illi l-post kien għalkollox mudlam.

Christopher Agius, is-sewwiq tal-vettura li ħabtat mal-gaffa, xehed illi kien qiegħed isuq b'xi ħamsa u għoxrin mil fis-siegħa (25mfs) għax il-post kien mudlam u kien hemm ukoll iċ-ċpar; ħalla *brake marks* mhux għax kien qiegħed iġerri iżda għax it-triq kienet imxarrba minħabba ċ-ċpar. Qal illi f'daqqa waħda sab il-gaffa ma' wiċċu u ma kellux ħin biex jevitaha.

Mix-xhieda ħareġ illi l-gaffa kienet wieqfa f'post fejn il-vizwali għal min, bħal Agius, kien ġej mill-Mosta, mil-liwja ta' ħdejn iċ-ċimiteru ta' Ħal Lija, hija x'aktarx qasira. Ukoll jekk l-appellant ħalla xi dwar ipetpetu, dawn ma kinux jidhru daqshekk mill-bogħod biex lil min ikun ġej mill-Mosta jagħtuh pre-avviż biżżejjed biex jilħaq jimmanuvra biex jevita ħabta. Il-gaffa kienet ukoll għalkollox fil-parti

karreġġjabbli tat-triq, proprju fejn min ikun ġej mill-Mosta jibqa' diehel fiha, mhux, kif qal l-appellant, parti minnha fuq il-bankina. Dan juruh ċar kemm l-iskizz kif ukoll il-pożizzjoni tal-*brake marks*, li juru illi Agius kien qiegħed isuq b'mod normali fuq il-karreġġjata u mhux qrib il-bankina, kif irid jagħti x'tifhem l-appellant. Kif sewwa qalet l-ewwel qorti, il-gaffa tħalliet f'waħda mill-arterji ewlenin tat-traffiku.

Dan juri, fil-fehma ta' din il-qorti, illi l-appellant wera nuqqas kbir ta' ħsieb meta ħalla l-gaffa fejn kienet, l-aktar meta tqis illi ħalliha għal matul is-sigħat mudlama. Tassew illi l-gaffa kellha l-ħsara, iżda dan ma jfissirx illi ma kellhiex mill-aktar fis tingaarr b'mezzi oħra biex ma tkunx ta' perikolu. Ma jfissirx ukoll illi, sakemm tinteħħa, setgħet titħalla weħdedha bħallikieku għax ħalla fanal l-appellant b'hekk ħeles minn kull responsabbiltà. Lanqas ma nħeles mir-responsabbiltà l-appellant billi kiseb il-permessi meħtieġa u kiseb polza t'assikurazzjoni.

Jista' jkun illi kien hemm ħtija kontributorja ta' Christopher Agius, illi forsi kien qiegħed isuq aktar milli kien xieraq u għaqli fiċ-ċirkostanzi. Madankollu, dan, għalkemm jista' jkollu effett fuq responsabbiltà ċivili għal danni, ma jneħħix ir-responsabbiltà penali ta' l-appellant.

Din il-qorti għalhekk taqbel ma' l-ewwel qorti illi l-appellant wera negliġenza u għandu jinstab ħati ta' offiża involontarja gravi fuq il-persuna, taħt l-art. 226(1)(b) tal-Kodiċi Kriminali. Tassew, billi l-offiża fuq il-persuna ta' Alison Pace ħalliet il-konsegwenzi msemmija fl-art. 218 tal-Kodiċi Kriminali (sfrēġju gravi u permanenti fil-wiċċ), l-appellant kellu jinsab ħati taħt il-para. (a) mhux il-para. (b) ta' l-art. 226(1), iżda l-ewwel qorti semmiet biss il-para. (b).

Dwar il-piena, l-aggravju hu illi l-ewwel qorti ma setgħetx tagħti piena ta' priġunerija u multa fl-istess waqt: kellha tagħti jew waħda jew l-oħra.

Dan l-aggravju huwa ġustifikat. L-art. 226(1)(b) tal-Kodiċi Kriminali fiż-żmien relevanti (*i.e.* qabel l-emendi li saru bl-art. 40 ta' l-Att III ta' l-2002) kien jaħseb għall-piena ta' priġunerija għal żmien mhux iżjed minn tliet xhur jew multa mhux iżjed minn ħames mitt lira; ma setgħetx tingħata piena ta' priġunerija u multa flimkien.

Kopja Informali ta' Sentenza

L-appellant qiegħed igħid ukoll illi l-piena f'kull każ hija esaġġerata.

Din il-qorti hija tal-fehma illi, għalkemm forsi ma hemmx l-estremi biex tingħata piena ta' prigunerija, madankollu piena xierqa għall-każ għandha tkun waħda illi tagħti diżincentiv qawwi għal attegġjamenti bħal dak ta' l-appellant, aktar u aktar meta tqis illi, mix-xhieda tiegħu, l-appellant għadu ma fehemx sew illi dak li għamel kien ħażin ħafna u seta' sewa l-ħajja ta' bniedem.

Il-qorti għalhekk tirriforma s-sentenza appellata billi twettaqha fejn sabet lill-appellant mhux ħati ta' l-ewwel ħames akkużi u sabitu ħati tas-sitt akkuża, tħassarha fejn tat piena ta' sitt xhur prigunerija sospiżi għal sentejn u multa ta' elf lira (Lm1000), u minflok tinfliggi piena ta' multa ta' ħames mitt lira (Lm500).

Tordna wkoll illi tintbagħat kopja ta' din is-sentenza lill-ewwel qorti kif irid l-art. 428(8) tal-Kodiċi Kriminali.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----